

fra Universitetet (B u s k: Kjøbenhavns Universitet!) ja, Kjøbenhavns Universitet, saa er der allerede af min ærede Kollega for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) blevet erindret om, at saaledes lød Udtalelsen ikke, og jeg maa maasse tillade mig at oplæse blot det Par Ord, som siges derom. Det hedder i Geheimeraad Madwigs Tale: „Den Mand, som i vort Universitets første 200 Aar kastede den største Glands over Danmark ved aandelig Bedrift: Tycho Brahe, var ikke Universitetslærer, og saaledes var det ogsaa i andre Lande med store Nander som Leibnitz og Newton. Og dog vare disse Mandes Virksomhed ikke uden Sammenhæng med Universiteterne. Fra Universiteterne modtog de Fortidens Kundskabsaarv og begyndte dermed deres eget Arbejde, og til Universiteterne overgave de deres Arbeides Frugter, deres store Tanker“. Det er altsaa saa langt fra, at der er hændt her, at Tycho Brahe var udenfor Universitetet, eller Universitetet udenfor Tycho Brahe, at der netop er hændt, at de stode i den allernæreste og nærmeste Forbindelse med hinanden, at Tycho arbejdede for Videnskaber, som dengang doceredes ved Universitetet, ligesom han selv var udgaaet fra Universitetet og havde modtaget en væsentlig Del af sin Uddannelse fra det, om han end ikke var Universitetslærer; men at Universitetet under alle Omstændigheder er den nødvendige Bærer af den højeste aandelige Udvikling i vort Fædreland, derom ere vi jo dog Alle enige, en Institution, som slet ikke vilde kunne skjæres bort og erstattes med noget som helst Andet, fordi den danner den store Slutten paa al anden Dannelse. Naar nu imidlertid det ærede Medlem for Kjøge (Hørup) mente, at det havde heller slet ingen Fare for Universitetet, thi der var saa stor en Nedebonhed til at imøbetomme alle Fordringer, som bleve rettede om Udvikelse af Lærkræfterne ved denne Institution, saaledes at Ministeren aldrig henvendte sig til Finantsudvalget om Bidrag i den Retning, uden at han fandt Tilslutning, og at omvendt Finantsudvalget endog saa stundom gik foran Ministeren, saa er dette et Forhold, hvorom der nok kunde være Et og Andet at sige. Dog, dertil vil ventelig Leilighed frembyde sig i den nærmeste Tid. Kun dette skal jeg fastholde, at det ingenlunde er Tilfældet, at der er en saadan overhaands Nedebonhed til at imøbetomme Fordringerne om Oprettelse af nye Lærestole ved Universitetet, selv om der kan paavises dertil skikkede Mænd. Fra min egen korte Erfaring i Finantsudvalget har jeg Minder om meget langvarige og møjsommelige Bestræbelser, som have maattet udfoldes for at faae f. Ex. en enkelt Lærestol oprettet med et Minimum af Gage i Videnskaber, som paa andre Steder forlængst have havt deres Repræsentation. Min ærede Kollega i Finantsudvalget, som sidder her lige overfor mig (Berg), ser saa spørgende paa mig, at jeg maasse turde

minde ham om Docentposten i de romanske Sprog og Dr. Thor Sundby, hvor det kostede den allerstørste Møie endelig at bringe en Bevilling tilveie. Det vil vist ogsaa det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) erindre, at det var virkeligt et drøit Stykke Arbejde, inden det blev sat igjennem. (Modsigelse). Na, jo det var drøit nok, i alt Fald saa drøit, at der virkelig ikke er nogen Grund til at slaa sig for Bryttet med Selvfølelse og sige: „Vi bevilge Alt, hvad der forlanges“. Men hvorledes dette end forholder sig, saa gjør det jo dog ikke den allernærmste Forandring i den hele finantsielle Stilling; det henger slet ikke sammen dermed; hvad enten denne Lov vedtages eller ikke, saa vil den samme Nedebonhed kunne vises fra Finantsudvalget eller den selsomme Modstrid vil kunne vises fra Finantsudvalget, naar der bliver Tale om en Udvikelse af Lærerpersonalet ved Universitetet; thi i den Forstand ere vi jo slet ikke tilfunds at reformere Noget, at der, naar Universitetet skulde faae de fornødne Midler til at faae Egevegt paa sit Budget, ikke længere skulde være Tale om at kræve Rigsdagens Samtykke til det ene eller andet Nye, der maatte foreslaas. Ivertimod, Forholdet bliver i den Henseende ganske uforandret. Vi kunne altsaa forsaavidt ganske rolig vedtage Lovudkastet, det vil ikke gjøre nogen Forskel i den Stilling, Finantsudvalget indtager ligeoverfor Ministeren, naar der bliver Spørgsmaal om Udvikelse af Lærkræfterne ved Universitetet. Heller ikke tror jeg, at der er nogen Grund til at frygte de Konsekvenser, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Lang) forleiden advarede imod, nemlig, at naar vi først her begynde at give Universitetet en vis finantsiel Selvstændighed, saa maatte vi komme til at gjøre det Samme for forskjellige andre Statsanstalter f. Ex. Hæren. Det ærede Medlem udmalede, hvorledes Kultusministeren vilde tiltale Krigsministeren og sige ham, hvor godt det var gaaet ham, hvilket han betegnede med en af de skurrede Vendinger, for hvilke han har en særlig Tilbøjelighed, og som det ærede Thing velvillig opmuntrer til ved sin Latter, idet han sagde, at Kultusministeren vilde sige til Krigsministeren: „Ser Du, hvor tvineheldig jeg har været“. Dette beror paa en saadan Forvegling, at jeg neppe tror, det vil være nødvendigt at sjenke det nogen videre Omtale eller Opmærksomhed. Enhver veed jo dog, at historisk har der udviklet sig for visse Sider af Statens Virksomhed en noget eiendommelig Stilling, hvorved de have bevaret, jeg vil ikke kalde det en egen Formue, men en egen Afdeling af Statsformuen, der saa at sige er affat til deres Brug. Vi have jo paa vore Finantslove et ikke ganske ringe Antal af saadanne Institutioner. Jeg behøver ikke at nævne Exempler, de maa ligge nær for Enhver. Af og til har man fundet det rigtigt at lade saadanne Institutioner spise deres Formue